

μνήμη

μνήμη, η, ουσ. [<αρχ. μνήμη], η μνήμη. (Ακολουθούν 13 φρ.)·

- *αιωνία του η μνήμη, α.* (ευχαιτικά για εκλιπόντα) να μη ξεχαστεί ποτέ, να είναι πάντα στη μνήμη μας. **β.** (ειρωνικά για πρόσωπα ή πράγματα) που δε ζει, που χάλασε, χάθηκε, καταστράφηκε, που δεν υπάρχει πια: «αυτός που ζητάς, αιωνία του η μνήμη || το πρώτο αυτοκίνητο που είχα, αιωνία του η μνήμη»·
- *αν δε μ' απατά η μνήμη μου*, αν θυμάμαι καλά: «αν δε μ' απατά η μνήμη μου, εσύ θα πρέπει να 'σαι ο γιος του τάδε»·
- *από μνήμης*, με βάση αυτά που θυμάται κανείς απ' έξω, χωρίς τη βοήθεια σημειωμάτων: «τους είπε από μνήμης γεγονότα που είχαν διαδραματιστεί την περίοδο του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου»·
- *δε με βοηθά η μνήμη μου*, δεν μπορώ να θυμηθώ: «δε με βοηθά η μνήμη μου να σου πω πού ακριβώς τον γνώρισα»·
- *δε με γελά η μνήμη μου*, αν και πέρασε πολύς καιρός, εντούτοις θυμάμαι πολύ καλά κάποιον ή κάποιο γεγονός: «είμαι σίγουρος πως είναι ο ίδιος άνθρωπος, δε με γελά η μνήμη μου || οδηγούσε και τότε παρόμοιο αυτοκίνητο, δε με γελά η μνήμη μου»·
- *εις μνήμην*, στιδήποτε γίνεται για να διατηρηθεί και να τιμηθεί το όνομα κάποιου που πέθανε: «έκαμε μια δωρεά στον Ερυθρό Σταυρό εις μνήμην του άντρα της»·
- *έμεινε στη μνήμη μου ή μου 'μεινε στη μνήμη (κάτι)*, εξακολουθώ να θυμάμαι κάτι: «παρ' όλο που έχουν περάσει τόσα χρόνια, μου 'μεινε στη μνήμη το πόσο ευχάριστα περνούσα με την παλιοπαρέα μας»·
- *έχει μνήμη ελέφαντα*, έχει πολύ ισχυρή μνήμη: «όσα χρόνια κι αν περάσουν, θα σ' εκδικηθεί, γιατί έχει μνήμη ελέφαντα»· βλ. και λ. ελέφαντας·
- *έχω στη μνήμη μου (κάτι)*, βλ. φρ. *έμεινε στη μνήμη μου (κάτι)*·
- *λαός (χωρίς) με μνήμη*, ο λαός εκείνος που (δεν) παραδειγματίζεται από την ιστορία του: «ο ελληνικός λαός είναι λαός με μνήμη;»·
- *φέρνω στη μνήμη μου*, θυμάμαι κάτι που έγινε στο παρελθόν: «κάθε τόσο φέρνω στη μνήμη μου τα καλοκαίρια που περνούσα μικρό παιδί στο χωριό»·
- *φρεσκάρω τη μνήμη μου*, ανανεώνω τη μνήμη μου πάνω σε κάποιο θέμα: «επειδή τον άλλο μήνα θα ταξιδέψει στη Ρουμανία, φρεσκάρει τη μνήμη του στα ρουμανικά»·
- *χαράζω στη μνήμη μου*, εντυπώνω κάποιο γεγονός, μου μένει αξέχαστο: «χάραξα στη μνήμη μου πως ήσουν ο μόνος απ' τους φίλους μου που με βοήθησε, όταν είχα ανάγκη». Πολλές φορές, μετά το ρ. της φρ. ακολουθεί το *βαθιά*.